
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นการตรวจสอบตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2568 และแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักที่มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน รวมทั้ง จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่เด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับสภาวะการณ์โลกเกิดการผันผวนทั้งด้านสังคม ความเหลื่อมล้ำ เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ โรคอุบัติใหม่ ฯลฯ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในหลาย ๆ ด้าน อันจะเกิดเป็นผลกระทบต่อความสุขและความปลอดภัยที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจึงได้ตรวจสอบผลการดำเนินงานเรื่องดังกล่าวในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2567 เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาว่ามีการดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยตามมาตรการความปลอดภัยและบริบทของสถานศึกษาที่นำไปสู่การลดการเกิดภัยได้หรือไม่ อย่างไร โดยมีผลการตรวจสอบ จำนวน 2 ข้อตรวจพบ และมีข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านความปลอดภัย ยังไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงตามบริบทของสถานศึกษา

1.1 สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา และแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา ยังไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงของสถานศึกษา พบว่า

1) สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดทำแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษาที่ไม่ได้มาจากการประเมินความเสี่ยงตามบริบทของสถานศึกษาอย่างครอบคลุม โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัย จำนวน 22 แห่ง จากจำนวน 24 แห่ง และมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุจำนวน 24 แห่ง (สถานศึกษา จำนวน 2 แห่ง ไม่ได้จัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัย แต่จัดทำแผนเผชิญเหตุเพียงแผนเดียว) จากการพิจารณาที่มาของการจัดทำแผนดังกล่าว พบว่า สถานศึกษาที่มีการจัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัย โดยไม่ได้มาจากการประเมินและจัดลำดับความเสี่ยงที่ครอบคลุมตามบริบท จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 59.09 และสถานศึกษาที่มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ ที่ไม่ได้มาจากการประเมินและจัดลำดับความเสี่ยงที่ครอบคลุมตามบริบท จำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 58.33

2) สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดทำแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษาโดยมีเนื้อหาเหมือนกับคู่มือที่ สพฐ. กำหนดเป็นแนวทาง โดยสถานศึกษาที่มีการจัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัย จำนวน 22 แห่ง ทั้งที่มีการประเมินความเสี่ยงและไม่มีการประเมินความเสี่ยง พบว่า มีสถานศึกษา จำนวน 19 แห่ง จัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัย ที่มีเนื้อหาและรายละเอียดเหมือนกับเนื้อหาและรายละเอียดในคู่มือแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษาที่ สพฐ. จัดทำเพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทาง โดยไม่มีการปรับปรุงตามความเสี่ยงหรือบริบทของสถานศึกษา และสถานศึกษาที่มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ จำนวน 24 แห่ง

ทั้งที่มีการประเมินความเสี่ยงและไม่มีการประเมินความเสี่ยง พบว่า มีสถานศึกษา จำนวน 18 แห่ง มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ ที่มีเนื้อหาและรายละเอียดเหมือนกับเนื้อหาและรายละเอียดในคู่มือแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษาที่ สพฐ. จัดทำเพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทาง

1.2 สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินโครงการด้านความปลอดภัยยังไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงของสถานศึกษา พบว่า

สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานโครงการด้านความปลอดภัยไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงตามบริบท โดยสถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินงานโครงการด้านความปลอดภัยหลายโครงการต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี รวมถึง โครงการ/กิจกรรมตามนโยบายของ สพฐ. และการชักชวนแผนเผชิญเหตุ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของสถานศึกษา เพียงแต่การดำเนินงานโครงการดังกล่าวยังขาดการเชื่อมโยงกับการประเมินความเสี่ยง การติดตามผลโครงการเชิงผลลัพธ์ที่ชัดเจน และการนำไปทบทวนปรับปรุงการดำเนินการตามความเสี่ยงในระยะถัดไป

ทั้งนี้ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดทำโครงการและกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี แต่การจัดทำโครงการดังกล่าวไม่มีกระบวนการประเมินความเสี่ยงหรือไม่ได้นำผลการประเมินความเสี่ยง/สถิติการเกิดภัยมาใช้ในการจัดทำโครงการ โดยสถานศึกษามีการดำเนินการเพียงปรับปรุงกิจกรรมย่อยภายใต้โครงการให้สอดคล้องกับนโยบายหรือประเด็นความเสี่ยงที่สังคมให้ความสนใจ

เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของการดำเนินโครงการกับความเสี่ยงตามบริบทของสถานศึกษาที่สุ่มตรวจสอบ จำนวน 24 แห่ง (สถานศึกษาไม่มีข้อมูล จำนวน 1 แห่ง) พบว่า

- 1) สถานศึกษา จำนวน 2 แห่ง มีการดำเนินโครงการด้านความปลอดภัยส่วนใหญ่สอดคล้องกับความเสี่ยงตามบริบทหรือสอดคล้องกับความเสี่ยงสำคัญ
- 2) สถานศึกษา จำนวน 15 แห่ง มีการดำเนินโครงการสอดคล้องกับความเสี่ยงตามบริบทบางโครงการ ซึ่งเป็นกรณีที่สถานศึกษามีการประเมินความเสี่ยง แต่มีการดำเนินโครงการด้านความปลอดภัยเพียงบางโครงการที่สอดคล้องกับความเสี่ยง
- 3) สถานศึกษา จำนวน 6 แห่ง มีการดำเนินโครงการส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงตามบริบทหรือความเสี่ยงสำคัญ

1.3 สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดทำแผนในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการด้านความปลอดภัยตามแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า

สถานศึกษาที่สุ่มตรวจสอบส่วนใหญ่ยังไม่ได้กำหนดแผนสำหรับการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยสถานศึกษาที่สุ่มตรวจสอบทุกแห่งจะใช้รูปแบบในการรายงานผลการดำเนินโครงการเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ หรือเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี และส่วนใหญ่เป็นการรายงานผลเป็นการภายในสถานศึกษา และมีสถานศึกษาที่สุ่มตรวจสอบ จำนวน 4 แห่ง ที่มีการรายงานผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยประจำปีงบประมาณไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด โดยจากการตรวจสอบพบว่า การกำกับ ติดตาม และประเมินผล รวมถึงการรายงานผลของสถานศึกษาที่สุ่มตรวจสอบทุกแห่งมีการรายงานผลการดำเนินโครงการด้านความปลอดภัย ในลักษณะเดิมทุกปี การรายงานผลการดำเนินโครงการจะเน้นการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณการดำเนิน

โครงการ หรือการรายงานผลการดำเนินงานในเชิงปริมาณ แต่ไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่สามารถระบุถึงการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานด้านความปลอดภัย

จากการที่สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านความปลอดภัย ยังไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงตามบริบทของสถานศึกษา ส่งผลกระทบให้ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ยังมีความเสี่ยงหรืออาจไม่ได้รับความปลอดภัยในการดำรงชีวิต จากการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงตามบริบท และสถานศึกษาอาจมีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่ไม่ได้มุ่งเน้นโดยตรงไปที่ความเสี่ยงสำคัญเป็นลำดับแรกหรืออาจกล่าวได้ว่า ความเสี่ยงสำคัญของสถานศึกษาอาจจะยังคงมีอยู่ โดยที่ยังไม่มีแผนเสริมสร้างความปลอดภัย แผนเผชิญเหตุ หรือมาตรการด้านความปลอดภัยมารองรับ เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดเหตุ การเกิดเหตุซ้ำ การแก้ไข ปัญหา หรือช่วยลดระดับความรุนแรงของเหตุความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงสำคัญได้ และหากเกิดเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยกับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาอาจไม่มีความพร้อมในการบริหารจัดการเหตุการณ์ดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น ความไว้วางใจในความปลอดภัยจากผู้ปกครองและชุมชน และจะส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของสถานศึกษา

โดยมีสาเหตุสำคัญเกิดจาก หน่วยงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องยังขาดความเข้าใจในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย โดยแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยยังไม่ชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ ทั้งแนวทางการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย (ศสพ.สพท.) และแนวทางการดำเนินการของสถานศึกษา ขาดการซักซ้อมความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติตามแนวทางด้านความปลอดภัย รวมถึง ระบบการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ของหน่วยงานแต่ละระดับยังไม่สะท้อนผลสำเร็จในเชิงผลลัพธ์ของการดำเนินงานด้านความปลอดภัย

ข้อตรวจพบที่ 2 การรายงานสถิติการเกิดภัยของสถานศึกษา และ สพท. ยังไม่เป็นไปตามแนวทางที่ สพฐ. กำหนด และหน่วยงานทุกระดับมีจำนวนสถิติที่ไม่ตรงกัน

แผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา กำหนดให้สถานศึกษา และ สพท. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยเพื่อนำไปใช้ในการวางแผน ประเมินความเสี่ยง หรือกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยตามบริบท โดยการจัดทำและการรายงานข้อมูลสารสนเทศ ควรต้องมีการรายงานสถิติการเกิดภัยที่ถูกต้อง ครบถ้วน และตรงกันในแต่ละระดับทั้งในระดับสถานศึกษา สพท. และ สพฐ. จากการตรวจสอบพบว่า การรายงานผลหรือสถิติการเกิดภัยยังไม่เป็นไปตามแนวทางตามที่ สพฐ. กำหนด ดังนี้

ระดับสถานศึกษา

จากการสุ่มตรวจสอบสถานศึกษา จำนวน 24 แห่ง พบว่าสถานศึกษา จำนวน 21 แห่ง มีการจัดทำฐานข้อมูลสถิติการเกิดภัยของสถานศึกษา แต่มีสถานศึกษา จำนวน 6 แห่ง ที่มีการจัดเก็บสถิติในรูปแบบ 4 กลุ่มภัยตามแนวทางที่กำหนด โดยสถานศึกษา จำนวน 15 แห่ง มีการจัดเก็บสถิติในรูปแบบอื่น เช่น การจัดเก็บสถิติห้องพยาบาล และการจัดเก็บสถิติจากงานประกันภัย เป็นต้น

จากการตรวจสอบการรายงานเหตุความไม่ปลอดภัย พบว่าสถานศึกษาที่สุ่มตรวจสอบทุกแห่ง ไม่ได้ดำเนินการตามมาตรการและแนวทางการรายงานเหตุความไม่ปลอดภัยที่ สพฐ. กำหนด โดยพบว่า

สถานศึกษา จำนวน 23 แห่ง ไม่ได้รายงานการเกิดภัยทุกเหตุและทุกระดับความรุนแรง โดยจะมีการรายงานไปยัง สพท. เฉพาะเหตุที่มีความรุนแรงหรือไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เอง และไม่มีรายงานแบ่งระดับความรุนแรง 3 ระดับตามแนวทาง ทั้งนี้ มีสถานศึกษา จำนวน 1 แห่ง ที่มีการรายงานการเกิดภัยทุกระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นไปยัง สพท. แต่ยังคงไม่มีการแบ่งระดับความรุนแรง นอกจากนี้ ยังพบว่า มีสถานศึกษา จำนวน 12 แห่ง ที่ไม่ทราบถึงมาตรการและแนวทางการรายงานเหตุที่ สพท. กำหนด ทั้งนี้ การรายงานเหตุความไม่ปลอดภัยของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นรายงานผลการดำเนินงานตามประเด็นที่เป็นนโยบายของ สพท. ที่ให้ความสำคัญ อาทิ ภัยเกี่ยวกับยาเสพติด ภัยเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน หรือภัยที่เป็นประเด็นที่สาธารณชนให้ความสนใจ (Hot Issue) ในบางกรณี จึงทำให้การรายงานผลหรือสถิติการเกิดภัยของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมได้ทุกระดับที่เกิดขึ้นตามแนวทางที่กำหนด

นอกจากนี้ จากการตรวจสอบการบันทึกสถิติการเกิดภัยของสถานศึกษาที่สุ่มตรวจสอบ จำนวน 24 แห่ง พบว่า สถานศึกษาที่สุ่มตรวจสอบ จำนวน 3 แห่ง มีการนำสถิติการเกิดภัยมาใช้ประกอบการประเมินความเสี่ยง และสถานศึกษา จำนวน 21 แห่ง ยังไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลการประเมินความเสี่ยงและสถิติการเกิดภัยเข้ากับการกำหนดหรือปรับปรุงโครงการด้านความปลอดภัยอย่างชัดเจน จึงยังไม่สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการประเมินหรือวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับการลดความเสี่ยงจากภัยต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) และศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย สพท.

จากการตรวจสอบ พบว่า สพท. ที่สุ่มตรวจสอบทุกแห่ง มีการจัดเก็บสถิติในรูปแบบ 4 กลุ่มภัย แต่เมื่อพิจารณาการรายงานเหตุความไม่ปลอดภัยตามแนวทางที่กำหนด พบว่า สพท. ทุกแห่งที่สุ่มตรวจสอบไม่ได้รายงานการเกิดภัยในทุกภัยและทุกระดับความรุนแรงไปยัง สพท. แต่จะมีการรายงานเฉพาะภัยที่มีความร้ายแรง เป็นที่สนใจของสาธารณชน รายงานตามนโยบาย หรือเป็นภัยที่ สพท. ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้เช่นเดียวกับการรายงานของสถานศึกษา และจากการตรวจสอบยังพบว่า ข้อมูลสถิติการเกิดภัยในระดับสถานศึกษาในสังกัดกับข้อมูลการเกิดภัยในระดับ สพท. และข้อมูลสถิติการเกิดภัยในระดับ สพท. มีข้อมูลสถิติที่ไม่ตรงกันในทุกระดับ

นอกจากนี้ จากการตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของ สพท. พบว่า ศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพท.) ได้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยในปี พ.ศ. 2566 – 2567 แต่ข้อมูลสารสนเทศที่จัดทำเป็นเพียงรายงานสถิติจำนวนการเกิดภัยในภาพรวมแต่ละปี โดยไม่พบว่ามีให้นำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผน พัฒนา หรือนำไปสู่การปรับปรุงมาตรการด้านความปลอดภัยให้สอดคล้องกับบริบทและความเสี่ยงที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่หรือสถานศึกษา

การรายงานสถิติการเกิดภัยของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในหลายพื้นที่ ยังไม่เป็นไปตามแนวทางที่ สพท. กำหนด ส่งผลให้ข้อมูลการเกิดภัยของหน่วยงานในทุกระดับไม่ถูกต้องตรงกัน และไม่สามารถใช้ข้อมูลผลการดำเนินโครงการและสถิติการเกิดภัยนำมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายหรือการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในระดับพื้นที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาและ

ความเสี่ยงของสถานศึกษา และอาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนานโยบายหรือแนวทางแก้ไขที่สอดคล้องกับสถานการณ์ความเสี่ยงในระดับพื้นที่และระดับประเทศ

โดยมีสาเหตุสำคัญจากการที่ สพฐ. ยังขาดการทำความเข้าใจถึงแนวทางที่ชัดเจนในการจัดเก็บและรายงานข้อมูลด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ทั้งในเรื่องของประเภทข้อมูลที่ต้องเก็บ ขั้นตอนการรายงาน หน่วยงานที่ต้องรายงานข้อมูล และขอบเขตหรือระดับความรุนแรงในการรายงาน การเกิดภัย ทำให้ สพท. และสถานศึกษาต่าง ๆ มีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันเกี่ยวกับกระบวนการรายงาน และคำจำกัดความของข้อมูลด้านความปลอดภัย โดย สพฐ. ยังขาดการจัดทำระบบสารสนเทศด้านความปลอดภัยที่สามารถนำไปใช้วางแผนและพัฒนางานได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้ง สถานศึกษาในบางแห่งอาจหลีกเลี่ยงการรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะการรายงานสถิติการเกิดภัย เพราะกังวลถึงผลกระทบในเชิงลบเกี่ยวกับจำนวนภัยที่เกิดขึ้นจะสะท้อนถึงการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การขับเคลื่อนระบบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาและศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถตอบสนองต่อความเสี่ยงตามบริบทของแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. พัฒนาแนวทางหรือคู่มือการปฏิบัติให้มีความชัดเจนและพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยปรับปรุงคู่มือการบริหารศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย รวมทั้งแนวทางการจัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัยและแผนเผชิญเหตุของสถานศึกษา ให้มีความครบถ้วนทั้งในด้านเนื้อหาและกระบวนการ โดยเฉพาะการเพิ่มเติมแนวทางเชิงปฏิบัติ (Operational Guidelines) ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในระดับเขตพื้นที่และสถานศึกษา อาทิ

1.1 พัฒนาแนวทางและเครื่องมือการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในระดับ ศสพ.สพท. โดยแสดงรายละเอียด วิธีการในทุกขั้นตอนให้ชัดเจนและพัฒนาเครื่องมือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น

- ขั้นตอนการสำรวจและประเมินความเสี่ยงควมมีรายละเอียดที่ชัดเจนว่าเป็นการสำรวจความเสี่ยงเรื่องใด สำรวจจากแหล่งข้อมูลใด และพัฒนาเครื่องมือในการสำรวจและประเมินความเสี่ยง
- ขั้นตอนการจัดลำดับความเสี่ยงมีวิธีการให้คะแนนและจัดลำดับอย่างไร
- ขั้นตอนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ต้องเป็นข้อมูลจากแหล่งใด ประกอบด้วยข้อมูลใดบ้าง
- ขั้นตอนการจัดทำแผนเผชิญเหตุ ในภาพรวมระดับ สพท. ควรอธิบายรูปแบบของแผนเผชิญเหตุ การเชื่อมโยงข้อมูลความเสี่ยงเพื่อนำมาจัดทำแผนเผชิญเหตุ

1.2 พัฒนาแนวทางดำเนินงานด้านความปลอดภัยในระดับสถานศึกษา โดยแสดงรายละเอียด วิธีการในทุกขั้นตอนให้ชัดเจนและพัฒนาเครื่องมือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น

- ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง วิธีการประเมินความเสี่ยงที่ครอบคลุมตามบริบทและข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการประเมินความเสี่ยง อาทิ ข้อมูลจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลจากการสำรวจจุดเสี่ยง บุคลากรของสถานศึกษาอาจจะมีการร่วมกันประเมินให้ครอบคลุม ขอบข่าย 4 กลุ่มภัย และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยง

- ขั้นตอนการจัดลำดับความเสี่ยง การระบุระดับความรุนแรงของความเสี่ยง

- ขั้นตอนการนำผลการประเมินความเสี่ยงมาจัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัย และแผนเผชิญเหตุที่ครอบคลุมตามมาตรการ 3 ป 4 ภัย พัฒนาแบบฟอร์ม หรือ Template แผนเผชิญเหตุ

1.3 พิจารณาให้มีการจัดทำมาตรฐานแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัย ที่ระบุมาตรการ 3 ป ของภัยอันตรายหรือความเสี่ยงพื้นฐานที่สถานศึกษาทุกแห่งอาจเกิดขึ้นเหมือนกัน เช่น ความเสี่ยงจากภัยอุบัติเหตุในการขับขี่รถจักรยานยนต์ ภัยจากอุบัติเหตุในการจัดกิจกรรม ภัยจากอัคคีภัย ภัยจากการทัศนศึกษา ซึ่งเป็นภัยที่สถานศึกษาทุกแห่งมีความเสี่ยงหรือมีโอกาสที่จะเกิดเหตุ พร้อมทั้ง กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามมาตรการ/กิจกรรมที่ระบุไว้ในมาตรฐานแผนดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางต้นแบบหรือเครื่องมือที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการตามมาตรฐานแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยที่สอดคล้องกับความเสี่ยงพื้นฐาน

1.4 พิจารณากำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะ ศสพ.สพท. นำข้อมูลการประเมินความเสี่ยงของสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดมาวิเคราะห์ และจัดลำดับความเสี่ยง รวมทั้งจัดทำแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยในภาพรวมตามแต่ละบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางต้นแบบในการจัดทำหรือดำเนินการตามแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องตามบริบทพื้นที่ และสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถนำข้อมูลความเสี่ยงตามบริบทพื้นที่และมาตรการที่กำหนดในแผนที่ ศสพ.สพท. จัดทำมาปรับใช้ตามความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. จัดให้มีระบบการสื่อสารและการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนากระบวนการชักชวนความเข้าใจและการถ่ายทอดนโยบายให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นความเข้าใจในการประเมินความเสี่ยง การแปลงแผนเสริมสร้างความปลอดภัย และแผนเผชิญเหตุไปสู่การปฏิบัติ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการติดตามประเมินผล

3. พัฒนาระบบกำกับติดตามและประเมินผลที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายของ ศสพ.สพท. อย่างเป็นระบบ โดยควรออกแบบระบบกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของทุกระดับ ทั้ง ศสพ.สพท. ศสพ.สพท. และสถานศึกษา ให้สามารถประเมินได้ครอบคลุมการดำเนินงานด้านความปลอดภัย และสรุปผลการดำเนินงาน ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงผลลัพธ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปรับปรุงการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในระยะต่อไป โดย ศสพ.สพท. อาจจัดให้มีการดำเนินงาน อาทิ

1) กำหนดกรอบระยะเวลา การกำกับ ติดตามและการรายงานผลที่ชัดเจน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกระดับ

2) กำหนดให้มีการประเมินที่ครอบคลุมทุกระดับของทุกระดับ เช่น การติดตามผลการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ การติดตามผลการประเมินและทบทวนความเสี่ยง การติดตามผลการจัดทำแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษาที่สอดคล้องตามบริบทหรือความเสี่ยงที่มีการประเมิน การดำเนินการตามแผนเสริมสร้างและแผนเผชิญเหตุเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษา หรือโครงการด้านความปลอดภัย การชักชวนแผนเผชิญเหตุ การติดตามผลการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัย ของทุกระดับ

3) พัฒนาเครื่องมือสำหรับใช้ในการติดตาม ประเมินผล เช่น รายการตรวจสอบ (Checklist) แบบติดตามผลรายไตรมาส หรือแพลตฟอร์มกลางที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลความเสี่ยงและแผนของแต่ละสถานศึกษา

4. กำหนดให้มีแนวทางและการซักซ้อมความเข้าใจที่ชัดเจนในการรายงานเหตุความไม่ปลอดภัย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การกำหนดนิยามที่ชัดเจนของการรายงาน “เหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย” รวมถึงจัดหมวดหมู่ประเภทของเหตุการณ์และกำหนดระดับความรุนแรงที่ควรมีการรายงานข้อมูล เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของผู้รายงาน และได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์เชิงป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือมีการพัฒนาแพลตฟอร์ม หรือระบบสารสนเทศกลางที่รองรับการรายงาน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลด้านความปลอดภัย ที่เป็นแนวทางเดียวกัน หรือการพัฒนากระบวนการรายงานสถิติให้ใช้งานได้ง่าย มีความสะดวกต่อการใช้งาน และสามารถบูรณาการกับงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดภาระงานซ้ำซ้อน

5. พัฒนาการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัย ที่มุ่งเน้นการนำจำนวนสถิติหรือจำนวนครั้งของการเกิดภัย ทุกครั้ง ทุกระดับความรุนแรง ที่สถานศึกษาและ ศสพ.สพท. รายงาน มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มากกว่าการนำเสนอเพียงจำนวนครั้งของการเกิดภัย และควรพิจารณาให้มีการนำเสนอจำนวนสถิติการเกิดภัยที่ลดลงจากปีก่อนหรือสถิติที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภัยที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ หรือเป็นภัยที่สอดคล้องกับความเสี่ยงสำคัญตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการรายงานผลในเชิงบวกที่แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการจัดทำและดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุและแผนเสริมสร้างความปลอดภัยที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของบริบทแต่ละแห่งอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และ ศสพ.สพท. ให้มีการรายงานผลสถิติการเกิดภัยอย่างครบถ้วน ถูกต้อง

6. กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบของ สพฐ. ในการสอบทานการรายงานสถิติการเกิดภัยและเป็นผู้ให้ข้อมูล ในกรณีที่สถานศึกษาและ ศสพ.สพท. มีข้อสงสัยเกี่ยวกับแนวทาง/วิธีการรายงานสถิติ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง ตรงกันทุกระดับ